

Contributia reformatilor în secolul XVI – XVII la răspândirea cântecelor bisericesti.

Cantor Elekes Andrei

Timisoara

Stim foarte bine că reformatorii bisericii protestante au fost Luther, Calvin si Zwingli. Chiar si în zilele noastre, Luther este considerat părintele cântecelor psalmiste, dar el nu tinea neapărat ca toate cele 150 să fie versificate si puse pe note.

Zwingli, de exemplu, nici nu a vrut să audă de muzică instrumentală în biserică. Orga a fost îndepărtată împreună cu icoanele, altarele si alte obiecte valoroase. Pergamentele cu note si texte liturgice, au fost date la comerciantii din Zürich să facă pungi de făină din ele.

Scânteia care apoi a devenit flacăra aparține lui Calvin, el fiind foarte consecvent si hotărât, cu principiul ca toate cele 150 de psalme să fie versificate si puse pe note si a dus si la bun sfârșit în 1562. Calvin avea o convingere foarte hotărâtă ca Dumnezeu să fie slujit si preamărit de voci omenesti curate, pure, fără acompaniament instrumental.

Acompaniamentul a fost asigurat de grupuri de cântăreți, alcătuite din elevi, si conduse de cantorul bisericii. Elevii au învățat în cursul săptămânii psalmurile prevăzute pentru slujbele care urmau, si cântau împreună cu enoriasii prezenti.

Aici trebuie să facem o precizare. Calvinistii în biserică au folosit obligatoriu cartea de cântece (nu ca lutheranii, căroro le-a fost interzis să aducă cu ei cartea de cântece la biserică până în sec. al XVIII-lea). De aici derivă explicatia simplă, dar concretă, că din 1562 până în 1565 – doar în trei ani – nu mai puțin de 63 de editii noi au fost solicitate.

În cadrul slujbelor, ordinea cântecelor ca număr a fost expusă pe o tablă care a fost montată într-un loc vizibil pentru toată lumea, obicei care se păstrează si astăzi în bisericile reformate.

Ceea ce priveste cartea de cântece era unica în felul ei, pe vremea respectivă, care prin termen bibliografic muzical exprimat nu era „culegere”, ci compozitie artistică de înaltă valoare.

La alcătuire ei, au fost selectate cinci persoane, doi scriitori: Clement Marot, Theodore de Beze si trei compozitori: Guillaume Franc, Loys Bourgeois, Pierre Davantes, cantori alesi din bisericile din Geneva.

Acesti cinci artisti au lucrat cu aceeași rigurozitate strict impusă, au trebuit să lucreze pe cele 150 de psalme biblice: textierii la versificare pe strofe, iar compozitorii să aibă în vedere ca si la jumătatea strofei, melodia să se termine pe tonică (sunetul de bază, nu era voie să fie folosit legato nici de durată, nici de expresie, nici note cu punct). Întinderea, deci ambitusul să nu depășească o octavă. Notele de durată numai de două feluri: scurte si lungi, respectiv doime si notă întreagă. Măsura de $\frac{3}{4}$ (trei pătrimi) interzisă. Tonalități 12 moduri. Interpretare: Largamente si Maestozo.

Că în această conditie impusă si strictă, s-au putut crea texte bune si melodii frumoase, oglindeste capacitatea celor cinci artisti, creatori de mare valoare.

Calitatea bună, valoroasă a cărții, exprimă și rapiditatea răspândirii.

Aproape paralel cu exemplarul francez, au apărut și primele traduceri. Iar, după definitivare, în decurs de 100 de ani, a fost tradus în aproape toate limbile europene, chiar și în acele state unde nu era nici o biserică reformată. După cum este menționat în istoria religiei, a pornit ca o lavină neprevăzută în așa fel că, la sfârșitul sec. al XVII-lea, de 797 ori a fost retipărit.